

KONFERENCIA BESZÁMOLÓ - FELELŐSEN A JÖVŐÉRT

BESZÁMOLÓ A MABISZ ÉS A NAPI GAZDASÁG EGYÜTTMŰKÖDÉSÉBEN SZERVEZETT 2015. MÁJUS 21-I KONFERENCIÁRÓL

Lencsés Katalin*

Kulcsszavak: felelősségbiztosítás, konferencia

JEL: G22

DOI: 10.18530/BK.2015.3.94

<http://dx.doi.org/10.18530/BK.2015.3.94>

ÖSSZEFOGLALÓ

A Magyar Biztosítók Szövetségének szakmai támogatásával és a Napi Gazdaság szervezésében megtartott konferencia összehozta a felelősségbiztosítás kapcsán érintett feleket: a vállalkozások képviselőit, kormányzati döntéshozókat és a biztosítók szakembereit. Az előadók kiemelték, hogy a magyarországi piac alulbiztosítottnak tekinthető annak ellenére, hogy a felelősségbiztosítás az élet minden területén meghatározó fontosságú. Következésképpen a biztosítási szakmának alapvető feladata, hogy felhívja az érintettek figyelmét a megfelelő fedezet fontosságára.

A felelősségbiztosításról az embereknek többnyire csak a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás jut az eszébe, holott a felelősségbiztosítás talán a legösszetettebb és legszínesebb terméke a biztosítási palettának. Fontos szerepe lehet mind egy magánember, mind egy vállalkozás életében. Elég, ha csak a lakásbiztosítás mellé köthető magánszemély felelősségbiztosítására gondolunk, amely például a kerékpárosként, kiskorú gondozójaként okozott károkat téríti meg, vagy vállalati dimenzióban a környezetszennyezésekre, melyek akár kiemelkedő nagyságrendű kártérítési igényeket is generálhatnak, és melyekre a biztosítások fedezetet nyújthatnak. Ez utóbbira nem túl távoli szomorú példa a 2010-es vörösiszap-katasztrófa.

A Magyar Biztosítók Szövetsége kiemelt feladatának érzi, hogy segítse a tájékozódást a különböző biztosítási termékekkel kapcsolatosan, ezért a szövetség örömmel fogadta a lehetőséget, hogy szakmai partnerként támogathatja a Napi Gazdaság 2015. május 21-én megrendezett konferenciáját, melynek fókuszában a felelősségbiztosítások voltak. A konferencián a döntéshozók, szakmai szervezetek és a biztosítók szakértői széles körben képviseltették magukat, ami lehetőséget adott a kapcsolódó témák magas szintű és érdemi megvitatására, mérlegre téve az érintett szereplők széles skálán mozgó szempontjait.

A rendezvény moderátora **Horváth Andrea**, a MABISZ által felkért szakértő volt.

A konferencia első előadója **Szatmáry Kristóf**, a Budapesti Kereskedelmi és Ipari Kamara (BKIK) elnöke volt, aki egy személyben a kormányzatot is képviselte miniszteri biztосként. Az elnök dicsérte a kialakult jó együttműködést a biztosítókkal, és egyben kijelentette, hogy a magyar biztosítási piac stabilnak és kiszámíthatónak bizonyult a válság során. Megítélése szerint a biztosítási szakma a gazdaság legjobb lakmuszpapírja, és kifejezte reményét, hogy a beindult gazdasági növekedés a biztosítási lefedettség mutatóit is javítani fogja, mivel a biztosítási piac mutatószámai még nem érték el a válság előtti szintet. Az előadó BKIK elnöki pozíciójában külön kiemelte a kis- és középvállalkozások szerepét és fontosságát a gazdaság egészséges fejlődésében.

Ezt követően a MABISZ elnöke, **Pandurics Anett** adott átfogó képet a magyar felelősségbiztosítási piac helyzetéről. Véleménye szerint vannak már biztató jelek, a biztosítási szektor ismét növekedésnek indult, a Ptk.-módosítással pedig új figyelem irányult a felelősségbiztosításokra is. Ez utóbbit bizonyítja, hogy a vezetői felelősségbiztosítás – igaz, alacsony szintről – jelentős növekedést mutatott; 2014-ben újabb 3304 szerződés született (az előző év 615-ös bázisához pluszként), így a szegmens immár a 20,6 milliárdos állománydíjú felelősségbiztosítási piac 8,8 százalékát reprezentálja.

A felelősségbiztosítás modern, fiatal terméknek tekinthető, a XIX. század iparosodási folyamatához köthető. A három pólusú, bonyolult jogviszony abból adódik, hogy a biztosító és a biztosított mellé belép egy harmadik fél is, a károsult, mivel a biztosítás arra vállalkozik, hogy megtéríti azt a kárt, melynek megtérítéséért egyébként a kárt okozó személy/társaság a felelős. A termék összetettségét tovább növelik azok a társadalmi viszonyok, illetve trendek, melyekbe ez a termék beleágyazódik. Ilyen többek között az objektív (no fault) felelősségi alakatok folyamatos térnyerése, aminek következtében a károkozó egyre kisebb eséllyel tudja magát kimenteni a felelősség megállapítása alól. A gazdasági növekedéssel a potenciális és várhatóan a tényleges károk nagysága is nő, ebbe beleértendő az egészségügyi költségek jól prognosztizálható növekedése is.

A magyar piacon még mindig alulbiztosítottság tapasztalható.

A felelősségbiztosítások társadalmi szerepe egyértelműen pozitív. A biztosítások általánosan stabilizáló, simító szerepén túl fontos, hogy a biztosító sokszor mediátorként is részt vesz a folyamatban, ami segítheti a megegyezést. Ez a termékcsoport rendkívül színes, ezen belül alapvetően három főbb csoportba sorolhatóak a termékek: klasszikus vállalati, magánszemély és szakmai felelősségbiztosítások. Annak ellenére, hogy az elmúlt években a díjbevétel és a darabszám egyaránt nőtt, a magyar piacon még mindig alulbiztosítottság tapasztalható. Különösen igaz ez az állítás akkor, ha a penetrációt összevetjük más, iparilag fejlett országok adataival. Ahhoz hogy ezeket az országokat beérje a magyar piac, kulturális missziót kell felvállalnia a biztosítási szakmának, amely magában foglalja az edukációt, a folyamatos párbeszédet a piaci szereplőkkel, döntéshozókkal, illetve közreműködést az ágazati szabályok előkészítésében.

Dr. Tóth Krisztina, a MABISZ Felelősségbiztosítási Bizottságának képviselőjében az alulbiztosítottság veszélyeire hívta fel a figyelmet, előadásában elsősorban a veszélyes üzemekre koncentrálna. A vonatkozó hazai szabályozás jellemzően követi az európai szabályokat, a kár-

tapasztalatok alapján folyamatosan fejleszteni kell a biztonsági előírásokat (SEVESO I., II., III.). Ez az üzembentartókat folyamatos kockázatelemzésre kényszeríti, ezáltal egyre jobban megismerik saját kockázataikat. Hiátus ugyanakkor, hogy a jogszabály nem ad arra vonatkozóan iránymutatást, hogy a gazdasági szereplőknek milyen mértékű felelősségbiztosítást kell kötniük, miközben a globalizáció miatt a károk gyakran továbbgyűrűznek (pl. beszállítókra), az új technológiák új kockázatokat jelentenek, a vagyonelemek pedig egyre inkább koncentrálnak.

Jellemzően alacsony limitre szólnak a szerződések.

Miközben tehát a veszélyes tevékenységet végzőkre vonatkozó felelősségi szabályok egységesek, a biztosítások vonatkozásában távolról sem egységes a szabályozás. A közlekedési ágazat kivételével az ipari cégek számára nem kötelező a felelősségbiztosítás megkötése, abban az esetben pedig, ha a gazdasági szereplő azt mégis megkötötte, ott is jellemzően alacsony limitre szólnak a szerződések. Ez magában hordja a veszélyt, hogy például tömegkatasztrófák esetén a sérültek anyagi kompenzáció nélkül maradnak, nem is beszélve az egyéb vagyoni károkról. A folyamatba egy biztosító beiktatása megnyugtató garanciát jelent a károsultak számára a pénzügyi stabilitás és professzionális kárrendezési eljárás okán egyaránt.

Hídvégi Áron a Századvég – a MABISZ megbízásából készített – kutatás eredményét ismertette. A kutatás témája az volt, hogyan látják a biztosítási piacot a lakosság és a szakmai véleményformálók. Fontos célja volt a kutatásnak, hogy a most bázisként kapott bizalmi indexek alakulása az évek folyamán nyomon követhető, összehasonlítható legyen. A lakosság általános attitűdjének felmérése a megkérdezetteknek az alábbi kérdésekre kellett válaszolniuk:

- spontán, maguktól milyen biztosítási típusokat említene meg,
- ezekhez milyen attitűdök kapcsolódnak,
- mennyire elégedettek,
- és milyen a kapcsolódó intézményi bizalom.

A kutatási eredmények megerősítették azt a várakozást, hogy a fenti kérdésekre adott válaszok szoros összefüggésben vannak a megkérdezettek iskolai végzettségével, életkorával, aktivitási státuszával és jövedelmével. A három legismertebb biztosítási forma ebben a megközelítésben a lakás, élet és a kgfb. Irányított (tehát már nem spontán) rákérdezés során nagyobb fókuszot kaptak a nyugdíj- és egészségbiztosítások is. Az emberek általában fontos terméknek tartják a biztosítást. Nem meglepő módon a kgfb van az élen, melynél a kötelező jelleg miatt a legnagyobb a lefedettség. A megkérdezettek úgy emlékeztek, hogy 3-4 féle biztosításuk van, ami nem ér össze a tényszámokkal. Kiderült ugyanakkor az is, hogy az emberek hajlamosak keverni a különböző biztosításokat, ez részben magyarázhatja az eltérést, és egyben alá is húzza, hogy helye van az edukációs kampányoknak.

A kutatás a véleményformáló szakemberekre is kiterjedt, akik stabil, de nem látványos növekedést várnak a biztosítási piacon a következő 5 évben.

A konferencia szervezői törekedtek arra, hogy az előadók szélesebb spektrumban is kapcsolódjanak a témához, ezért az illetékes hatóságok előadói is megosztották a hallgatókkal azokat a szempontokat, melyekre munkájuk során rálátnak.

Elsőként **Dr. Bognár Balázs** tűzoltó ezredes, az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (OKF) főosztályvezetője mondta el, hogyan néz ki az iparbiztonság a hatóság szempontjából. Az OKF feladatrendszere 2012. január 1-jétől újraszervezésre került, több hatáskörrel is bővült a korábbi tevékenységi kör. Működésük egyaránt kiterjed normaalkotási feladatokra, veszélyes üzemek felügyeletére (ezen belül nukleáris baleset elhárítása), veszélyes áruszállítások felügyeletére és a kritikus infrastruktúra védelmére. Az előadás során sokszor hangzottak el olyan szavak – mint kockázatkezelés és kárenyhítés –, melyek a biztosítós füleknek is ismerősen csengtek: ez mutatja, hogy a két terület nem áll messze egymástól.

A következő előadó, **Dr. Bérczi László** tűzoltó dandártábornok, szintén az OKF részéről a katasztrófavédelem egyik részterületéről, a tűzvédelemről adott informatív és nagyon élvezetes áttekintést, konkrét példákkal is megvilágítva. Itt is a biztosítási szakma számára ismerős gondolatok hangzottak el, miszerint a hangsúly elsősorban nem a reagáláson, hanem a megelőzésen, a preventív kommunikáción van. Ennek kapcsán eszünkbe juthattak azok a kármegelőzési kötelezettségek, melyeket a legtöbb biztosításnál előírnak a biztosított számára.

Az **első kerekasztal-beszélgetés** témája az iparbiztonság és a felelősségbiztosítások kapcsolata volt. (Résztevők: **Dr. Bognár Balázs**, tűzoltó ezredes (OKF), **Kiss Ervin** főtitkár (BKIK), **Mezei Csaba**, MABISZ Vagyonbiztosítási tagozatának elnöke, **dr. Zavodnyik József** főosztályvezető (Igazságügyi Minisztérium)). A beszélgetés külön érdekességét adta, hogy egyaránt kifejtette álláspontját a potenciális biztosított, aki számára döntő szempont a vállalkozáshoz kapcsolódó terhek nagysága, a biztosító, aki arra hívta fel a figyelmet, hogy az igényelt fedezet meghatározásakor növelni kellene a tudatosságot, és a törvényi szabályozás képviselője, aki egyensúlyt keres a két jogos érdek között. Abban minden résztvevő egyetértett, hogy bármilyen kötelezettség törvényben rögzített előírása széles körű egyeztetést igényel az érintett piac szereplőivel.

Visszatérve a biztosító blokkra, **Hergert Ottó**, a MABISZ Felelősségbiztosítási Bizottságának elnöke arról beszélt, hogy milyen képet mutat a munkáltatói felelősségbiztosítás az esettanulmányok és statisztikák tükrében. Ez az előadás is rávilágított arra, hogy a felelősségbiztosítás által érintett szereplői kör rendkívül széles, ebben az esetben a korábban már említett három szereplőn túlmenően (károkozó, károsult, biztosító) bekapcsolódik az egészségügyi és szociális ellátó rendszer, valamint a Munka- és Foglalkozásfelügyelet is. A tapasztalatok alapján a munkabalesetek főbb kiváltó okai a véletlenek összzejátszása, a fegyelmezetlenség, az előírások be nem tartása, az oktatás hiánya, és nem utolsósorban a félelem a munkahely elvesztésétől. Megállapították, hogy mindenkinek érdeke a munkabalesetek számának, illetve súlyosságának csökkentése, és ezen a ponton visszaköszött az előző előadásban is említett kármegelőzés. Amennyiben mégis bekövetkezik a baj, akkor, ha nincs biztosítása a munkáltató cégnek, előfordulhat, hogy nem lesz, aki megtérítse a kárt, illetve a munkabaleset költségeit az állam viseli. A piaci tapasztalatok alapján egyértelműen kijelenthető, hogy ma már 5 vagy akár 10 millió forintos felelősségbiztosítási összeg biztosan nem elegendő.

Ezt követően **Balla Tamástól**, a MABISZ Lakásbiztosítási Bizottságának elnökétől összefoglaló képet kaptak a konferencia résztvevői a lakásbiztosítások és felelősségbiztosítások kapcsolatáról. Felmerült a provokatív kérdés, hogy mennyiben tekinthető valóban „csak” kiegészítő jellegűnek a felelősségi elem ebben az esetben, miközben számtalan minőségben okozhat egy lakásbiztosítás biztosítottja kárt valaki másnak (pl. lakáshasználóként, kerékpárosként, kisállattartóként vagy akár egyszerű gyalogos közlekedőként), amikor akár komoly anyagi teherrel járó kötelezettség is keletkezik. Az elérhető felelősségbiztosítási limitek ennek megfelelően a 30 millió forintot is elérhetik.

Az életnek nincsen olyan területe, ahol ne merülhetne fel a felelősségbiztosítási védelem szükségessége.

A konferenciát záró **második panelbeszélgetés** témája a felelősségbiztosítások társadalmi haszna volt. Az eszmecserében ismét több terület képviseltette magát: **Csáki Gyula** (a MABISZ Felelősségbiztosítási Bizottságának tagja), **Fentor László** (tűzoltó alezredes, OKF), **Gorda Zsolt** (a MABISZ Lakásbiztosítási Bizottságának tagja) és **Nesztinger Péter** (az NGM Munkafelügyeleti Főosztályának főosztályvezetője). A beszélgetésen elhangzottakat akár a konferencia kvintesszenciájának is tekinthették a résztvevők. Megállapításra került, hogy az életnek szinte nincsen olyan területe, ahol ne merülhetne fel a felelősségbiztosítási védelem szükségessége, mégis mintha ez lenne a biztosítások mostohagyereke. Sok olyan eseményre van tehát szükség, mint ez a mostani konferencia, amely felhívja a magánemberek és a vállalatok figyelmét arra, hogy nem elég csupán a vonatkozó szerződés megkötése, hanem az is nagyon fontos, hogy a szerződés a valódi igényekhez igazodó felelősségbiztosítási fedezetet tartalmazzon. Ennek széles körben való tudatosításához szükség van az állami döntéshozók és egyéb szabályozó szervek közreműködésére és felvilágosító tevékenységére, melyhez a biztosítási szakma készséggel felajánlja aktív közreműködését.

* Lencsés Katalin, Magyar Biztosítók Szövetsége (katalin.lencses@mabisz.hu)

Key words: conference, liability insurance

JEL: G22

SUMMARY

The conference organized by the journal „Napi Gazdaság” and sponsored by the Association of Hungarian Insurance Companies brought together the parties engaged in liability insurance; representatives of enterprises, governmental decision makers and experts from within the insurance companies. It was highlighted by the speakers that insurance penetration in the Hungarian market is considered to be low despite the fact that liability insurance cover should be essential in all fields of life. Consequently, the main task of the insurance industry is to put more focus on the importance of adequate insurance cover.

SZERZŐI ÚTMUTATÓ A BIZTOSÍTÁS ÉS KOCKÁZAT FOLYÓIRATBAN PUBLIKÁLÓK RÉSZÉRE

A kéziratokat elektronikus (pdf és word/excel fájl formátumban) mellékletként csatolva kérjük beküldeni az erzsebet.kovacs@uni-corvinus.hu e-mail címre, egy másolattal a MABISZ-ba (katalin.lencses@mabisz.hu).

A kézirat befogadásához csatolni szükséges még a kitöltött szerzői nyilatkozatot.

Terjedelmi ajánlás: 1-1,5 ív (1 ív=40.000 karakter). A közlemények hossza a 60 000 karaktert (szóközökkel) ne haladja meg! A karakterszámok tartásakor kérjük figyelembe venni, hogy amennyiben a cikkben/tanulmányban ábra vagy egyéb bokszt jelenik meg, akkor az ábránként 300 karakterrel kerül beszámításra.

A kézirat tartalmazza:

- címloldal
- magyar összefoglalás, magyar kulcsszavak;
- szöveg
- irodalomjegyzék
- táblázatok
- ábrák
- lábjegyzetek

1. A címloldalon sorrendben a következők szerepeljenek: a kézirat címe, esetleg alcíme, a szerzők neve, a szerzők tudományos fokozata, titulusa, a szerzők munkahelye, a szerzők beosztása. Továbbá kérjük megadni a levelező szerző e-mail címét, telefonszámát és a beadás dátumát!

2. Az összefoglalást magyar és angol nyelven kérjük beküldeni, külön-külön lapon. Ez nem tartalmazhat rövidítéseket. Megszerkesztésekor az alábbiakat kérjük figyelembe venni: „Bevezetés”, „Célkitűzés”, „Módszer”, „Eredmények” és „Következtetések” lényegre törő megfogalmazása oly módon történjen, hogy csupán az összefoglalás elolvasása is elegendő legyen a dolgozat lényegének megértéséhez. A magyar és az angol összefoglalás hossza igazodjon egymáshoz, a maximális karakterszám: 1000 lehet. Maximum öt kulcsszó adható meg a magyar és az angol nyelvű összefoglaló után, szerepeljenek továbbá a JEL-kódok.

3. A kézirat világos, jól tagolt szerkesztése különösen fontos, beleértve az alcímek megfelelő alkalmazását is. Az eredeti közleménynél a bevezetőben, néhány mondatban meg kell jelölni a kérdésfeltevést. A módszertani részben világosan és pontosan mutassuk be és hivatkozzunk azokra a módszerekre, amelyek alapján a szerzők az eredményeket megkapták. Az eredmények és a diszkusszió részeket külön és érthetően szükséges megszerkeszteni. A diszkusszió rész legyen kapcsolatban az ide vonatkozó legújabb ismeretanyaggal, valamint azokkal a megállapításokkal, amelyekből a szerzők a következtetéseket levonták. Az eredmények újszerűsége világosan tűnjön ki! A módszerek, eredmények, megbeszélés részek megfelelő alcímet kapjanak! A kéziratban az ábrák helyét, címét kérjük arab számokkal jelölni!

A cikkben belül a fejezetek, alfejezetek számozását lehetőség szerint kérjük kerülni, és csak abban az esetben alkalmazni, ha ennek a hiánya akadályozná a megértést.

4. Az irodalmi hivatkozásokat a legújabb eredeti közleményekre és összefoglalókra kell korlátozni. Kizárólag azok az irodalmi hivatkozások sorolhatók fel, amelyekre a szövegben utalás történt, és közvetlen kapcsolatban vannak a kutatott problémával. Háromnál több szerző esetén a három szerző neve után „et al” írandó. A szövegközi szakirodalmi utalásokat zárójelben kérjük feltüntetni, például (Osipian, 2009). Amennyiben valamelyik szerzőtől több, azonos évben megjelent munkára hivatkozik, a művek megkülönböztetésére használja az évszám mellé írt a, b, c stb. indexet. Szó szerinti idézetnél az oldalszám kötelezően jelölendő.

Az irodalomjegyzéket a tanulmány végén abécérendben közöljük a következőképpen:

- Könyveknél:
Dickson DCM (2005): Insurance Risk and Ruin, Cambridge University Press
 - Tanulmányköteteken, gyűjteményes kötetekben megjelent publikációknál:
Mario Jametti & Thomas von Ungern-Sternberg (2003): Assessing the Efficiency of an Insurance Provider - A Measurement Error Approach, CESifo Working Paper Series 928, CESifo Group, Munich
 - Folyóiratban megjelent cikkeknél:
Wiltrud Weidner- Robert Weidner (2014): Identifikation neuer Ansätze zur individuellen Kfz-Tarifierung, Zeitschrift für die gesamte Versicherungswissenschaft
May, Volume 103, Issue 2, pp 167-193
 - Dickson DCM. (2006): Premiums and reserves for life insurance products, Australian Actuarial Journal, vol. 12 (2), pp.259 - 279
 - Web címeknél:
Insurance Europe (2012): How insurance works
Online:
<http://www.insuranceurope.eu/uploads/Modules/Publications/how-insurance-works.pdf>
- Elektronikus forrásokra történő hivatkozáskor a letöltés idejét is szerepeltetni kell (év, hónap, nap). A megadott címre kattintva a tartalom legyen elérhető.

5. A táblázatokat címmel kell ellátni, és minden táblázatot külön lapon szükséges megadni. A táblázat ne legyen kép, a táblázatokat wordben/excelben kérjük elkészíteni! A táblázat nevét a táblázat felett, a forrásmegjelölést pedig alatta kell feltüntetni.

6. Az ábrák a kéziratban megfelelő helyen, számozottan (arab számok) szerepeljenek, és címmel is el legyenek ellátva. Az ábra címét az ábra felett, a forrásmegjelölést pedig alatta kell feltüntetni. Kérjük a mértékegységek, jelmagyarazatok értelemszerűen történő megadását. Az ábra forrását is kérjük megjelölni, így a szövegben megfelelő helyen jelenjen meg az ábrákra, táblákra, jegyzetekre való hivatkozás. Az ábrákat és grafikonokat nagyfelbontású képként és xls formátumban egyaránt külön kérjük csatolni a beküldött íráshoz.

7. A képleteket a jobb oldalon, zárójelben folyamatosan kérjük számozni.

8. A lábjegyzetek a felhasznált irodalom elé, a folyószöveg után kerüljenek.

9. Két-három oldalanként kérünk javasolni egy-egy kiemeléssé szánt mondatrészt a szövegből.

10. A Biztosítás és Kockázat folyóirat csatlakozott a DOI CrossRef rendszerhez, ezért kérjük a cikkek irodalomjegyzékében feltüntetni minden olyan hivatkozott forrás DOI azonosítóját linkként, amit szintén a CrossRef-nél regisztráltak más folyóiratok. Ennek ellenőrzésére a CrossRef keresője használható: <http://search.crossref.org/>. Amennyiben a kereső találatot mutat, akkor az ott szereplő DOI-linket kell bemásolni a forráshoz (pl. <http://dx.doi.org/10.1257/jep.5.3.115>) A szerzőktől mindenképpen kérünk egy megerősítést, hogy a fenti DOI CrossRef ellenőrzés megtörtént (abban az esetben is, ha nincs találat).

Köszönjük, hogy a megfelelően előkészített kézirrattal Ön is segíti munkánkat!

Biztosítás és Kockázat szerkesztősége